

„Jak se Pepíček naučil třídít odpadky“

1. stupeň ZŠ

Rozmanitost přírody; Lidé kolem nás; Místo, kde žijeme

Vzdělávací oblast	Člověk a jeho svět
Tematický okruh	Rozmanitost přírody
	Lidé kolem nás; Místo, kde žijeme
Očekávané výstupy	Pojmenuje a určí různé druhy materiálu (sklo, plast, papír, směsný odpad) . Roztřídí odpad do příslušných barevných kontejnerů/nádob. Rozlišuje mezi směsným odpadem a odpadem určeným pro recyklaci. Pozná vhodné a nevhodné chování lidí vůči životnímu prostředí. Učí se chovat šetrně k životnímu prostředí.
Cíl hodiny	Seznámit děti s tříděním běžného odpadu v domácnosti jako základního kroku procesu recyklace. Naučit děti roztřídít odpad do příslušných barevných košů podle druhu materiálu.
Hodinová dotace	2 vyučovací jednotky
Metody práce	Diskuse – řízená i volná; kladení otevřených otázek Asociační kruh Práce s rekvizitou Pantomima Hra v roli Hry
Potřebné pomůcky	Pohádková knížka – Třídilka (Jihočeský kraj a Eko – kom, 2012), malá plastová popelnice, různé odpadky, sada obrázků s odpady , sada ofocených obrázků CD s pohádkou, 3 nádoby, krabice, izolepa, barevné papíry, nůžky, obrázky – komiks, zástěra, kšiltovka, plácačky, lep. guma, šátek
1. Úvod - motivace	Práce s rekvizitou (děti sedí v kruhu) Uprostřed kruhu je pod šátkem přikrytá malá plastová popelnice. Děti hádají, co tam najdeme. Společně odhalíme, co je pod šátkem a popelnici posíláme po kruhu s větou: „Co by to bylo, kdyby to nebyla popelnice.“ Děti podle vlastní fantazie vymýšlí nové názvy pro objekt, mění jeho funkci a ozvlášťují jej. Asociační kruh (společně sedíme v kruhu) Uprostřed kruhu je malá plastová popelnice. Paní učitelka začíná s odpovědí na větu: “Když se řekne popelnice, napadá mě...“. Postupně větu opakují i děti a reagují na ni. Společně tak pomocí asociací navodíme téma, které bude obsaženo v následných vyučovacích jednotkách.
2. Práce s textem – diskuse, interpretace - využití metod dramatické výchovy	Paní učitelka čte dětem část příběhu a děti obsah textu doplňují pantomimou (na koberci v kruhu). <i>Byl jednou jeden Pepíček a ten rád mlsal bonbony. Jenže obaly od nich nikdy nedával do koše na plasty. Maminka se na něho zlobila a řekla mu, že jestli se nenaučí dávat odpadky do správného koše, nekoupí mu už žádné sladkosti. Utekl týden, ale Pepíček se nepolepšil. A když chtěl po mamince bonbony, řekla mu, že si je nezaslouží. Jedině kdyby roztřídil odpadky do košů. Pak by mu maminka možná dala něco dobrého na zub. Pepíček nařikal a nařikal, do uklízení se mu moc nechtělo, ale chuť na bonbony měl velikou. A tak se do toho pustil.</i> Hra v roli – paní učitelka zastupuje maminku (zástěra) a dobrovolník Pepíčka (kšiltovku). V roli Pepíčka se děti mohou měnit a kdykoli z ní vystoupit. Děti komunikují s maminkou. Paní učitelka klade otázky typu:

	<p>“Pepíčku, co nejraději mlsáš? Proč nevyhodíš obaly do správného koše? Mně se nelíbí, že odhazuješ obaly do nesprávného koše, co s tím uděláme? Týden je pryč, Pepíčku, a ty to děláš pořád stejně. Jak tě mám potrestat? Zkusíš ještě svoje chování napravit? Když se pokusíš odpadky roztřídit, získáš odměnu. Děti odpovídají podle svých zkušeností, nabízí jiné možnosti řešení celé situace.</p> <p>Zpětná vazba – povídáme si o tom, co jsme prožili, jak se situace řešila, co by mohlo dál nastat, jak by příběh mohl pokračovat. Děti říkají svoje nápady a návrhy.</p> <p>Vyprávění - paní učitelka teď vypráví příběh a v přímé řeči využívá maňásků, (rekvizit - koše/obrázky/předměty). <i>Doma měl tři koše: na papír, na plasty a na smíšený odpad. Odpadků ale bylo moc a Pepíčka třídění po chvílce přestalo bavit. A tak házel odpadky, kam ho napadlo. Najednou se ozvalo z jednoho koše: “Já jsem koš Plastáček Žlutáček, do mě se házejí plasty. Lidé pak plasty ještě znovu využijí při výrobě jiných plastových věcí.” Potom se ozval druhý koš: “Mé jméno je Papíráček Modráček. Ke mně patří papír. Také můj papír se použije na výrobu nového čistého papíru a slouží třeba na vytisknutí nových knih.” Po chvílce ticha se přihlásil o slovo třetí koš: “Mně říkají Odpadáček. Jsme na smíšený odpad a lidé do mě vyhazují odpadky, které už nejdou třídit. To všechno pak putuje do popelnice a popelářské auto je odveze na skládku a vysype je na velkou hromadu. Tam leží odpad hodně, hodně dlouho. Proto musíme třídit odpad, abychom takových hromad měli co nejmenší a neničili životní prostředí.”</i></p> <p>Zpětná vazba - nápady dětí, jak může příběh končit. Paní učitelka dočte příběh a následuje diskuse.</p> <p><i>S moudrými radami odpadkových košů šlo Pepíčkově třídění pěkně od ruky. Za chvíli se běžel pochlubit mamince, že už je s prací hotov a hlavně, že už ví, proč se má třídit. Maminka ho pochválila a odměnila sáčkem bonbonů.</i></p> <p>Ukázka knihy „Jak se Pepíček naučil třídit odpadky“ (společně v kruhu) – paní učitelka představí knížku pohádek o třídění odpadu, ze které se četlo.</p>
<p>3. Nácvik třídění odpadu</p>	<p>Diskuse (kruh/volně v prostoru/v lavicích)</p> <ul style="list-style-type: none"> -proč Pepíček netřídil obaly od začátku, -co se musel Pepíček naučit, co musel poznat -jakou jinou odměnu mu maminka mohla dát (zdravější!!!) -proč není dobré třídit odpad „výměnou za sladkost“, -jakým způsobem můžeme doma třídit odpadky, -jak to udělat, co k tomu potřebujeme, -proč má význam třídit, komu a čemu to prospěje, -proč je nejdůležitější začít s tříděním doma, -jak pomáháme zlepšovat životní prostředí <p>Nácvik (společně v kruhu): děti donesou různé krabice, nádoby a v kruhu si řekneme, co se vlastně všechno může doma třídit. Abychom to měli ještě snazší a dokázali příslušný odpad vyhodit do správného kontejneru, označíme si je barvami. Vzpomeneme si na Pepíčka a uděláme si tři základní koše, které by doma neměly chybět. Koš na plasty označíme žlutě, na papír modře a směsný odpad černě. Nabídneme ale i variantu třídění skla – bílá, zelená. Seznámíme děti i s červenou barvou pro kontejnery na elektrospotřebiče a oranžovou pro nápojové kartony. Upozorníme na možnost třídění kovu (sběrný dvůr, výkup) a oblečení (speciální kontejnery). Učitelka pak nabídne dětem několik základních materiálů (plast, papír, směsný odpad, event. sklo a kov) a každé dítě se pokusí je roztřídit do připravených košů. Upevňování bude probíhat následně prostřednictvím her.</p> <p>Otázka (u tabule): “Co by se stalo, kdyby se koše naplnily?” Děti budou</p>

	<p>sdělovat svoje návrhy, co se vlastně dál děje s odpadem. Vrátime se k příběhu, kde jsme se setkali s popisem cesty recyklovatelného odpadu a směsného odpadu, který není určen pro recyklaci.</p> <p>Zkusíme si společně jednoduše popsat cestu, kterou musí „ujít“ ostatní odpadky (plast, papír, sklo...), aby došlo k jejich recyklaci a vznikly z nich další funkční věci. Jako nápovědu budou mít děti na tabuli přidělané obrázky, které jim pomůžou tuto cestu sestavit. Dětem nabídneme již recyklované předměty: papíry, knihu, láhev, skleničku, nafukovací kruh, plastový míček atd. – mohou je přiřadit ke správnému koši s odpadky, ze kterých vznikly.</p>
4. Procvičování třídění - hry	<p>Ke každé činnosti zařadíme kontrolu správnosti, zpětnou vazbu, korekci a nápravu případné chyby.</p> <p><u>Kdo pomůže Pepíčkovi?</u> (volně v prostoru) Děti se rozdělí do čtyř skupin. Každá skupina dostane koš (krabici) plnou odpadků a několik barevných papírů. Jejich úkolem bude odpadky roztrždit a položit na správnou barvu.</p> <p><u>Popadni to!</u> (společně v kruhu) Na zemi v kruhu leží obrázky věcí z různých materiálů (lahve, sklenička, noviny, plastový kelímek...). Na výzvu učitelky (slovní nebo jen ukázka barvy) děti „popadnou“ to, co by k sobě mělo patřit (např. paní učitelka ukáže žlutou – děti vezmou obrázek, kde je předmět z plastu). Hra má různé variace – na zemi jsou barevné papírky (podle barev kontejnerů) a paní učitelka ukazuje obrázky s předměty. Úkolem dětí je sebrat barvu, kam by předmět při třídění daly.</p> <p><u>Najdeme se?</u> (volně v prostoru) Každé dítě dostane půlku obrázku, kde je např. nakreslená polovina knihy. Na znamení musí začít nahlas říkat název onoho předmětu a najít k sobě druhou polovinu. Poté se společně musí postavit ke koši, kam by předmět – odpad - patřil. Obměnou je, že obrázek k sobě hledá barvu (např. petka – žlutá). Pro tuto variantu se dá využít pexeso od EKO-KOMU.</p> <p><u>Plácní to!</u>(u tabule) Na tabuli uděláme křídou dvě stejně velká pole. Do těchto polí umístíme na lep. gumě obrázky. Děti se rozdělí do dvou skupin a první dítě v řadě dostane do ruky plácačku na mouchy. Paní učitelka bude říkat/ukazovat na obrázku předměty a děti budou muset plácnout na správnou barvu. Opět se hra dá obměnit – paní učitelka bude říkat/ ukazovat barvy a děti se budou snažit plácačkou dotknout obrázku s předmětem, který k příslušné barvě patří.</p>
5. Závěr	<p>Shrnutí toho, co jsme se dozvěděli. Stručné zopakování, které děti doplní.</p> <p><u>Komunitní kruh</u> – posíláme si popelnici, se kterou jsme začínali toto téma (Mluví ten, kdo ji má v ruce.). Každý řekne, co ho nejvíce bavilo či zaujalo. Co ho překvapilo, co nečekal, případně jiné postřehy. Na závěr zkusíme vymyslet, co bychom společně popřáli přírodě (slovo, věta, rým, event. výt. zpracování)</p>
Jméno a příjmení autora, škola, IČ, příp. zdroj užitý při přípravě	<p>Jitka Vodáčková, ZŠ Jindřichův Hradec; IČ 70 87 87 06; L. Čech: Jak se Pepíček naučil třídit odpadky. Pohádková knížka Třídilka. Jihočeský kraj a EKO- KOM,2012, str.24-25.</p>